

Teosofisen maailmankatsomuksen uudestisynnyttävä voima.

Kirjoittaessani teosofisesta näkökannasta tein eron henkisen ja älyllisen teosofisen näkökannan välillä. Henkinen näkökanta perustuu henkiseen kokemukseen ja on vaikeasti saavutettavissa suurten ponnistusten kautta: ehkä joskus olen tilaisuudessa siitäkkin puhumaan. Sitä voidaan nimittää varsinaisessa merkityksessä jumalalliseksi viisaudeksi eli teosofiaksi. Älyllinen näkökanta sitävastoin perustuu ennen kaikkea ajatteluun ja mietiskelyyn ja on edelliseen verraten – vaikkei suinkaan ilman tarmokasta omakohtaista työtä – helposti saavutettavissa. Sitä voidaan syystä kutsua teosofiseksi maailmankatsomukseksi.

Tämä maailmankatsomus esitetään valmiina teosofisessa kirjallisuudessa ja voidaan omaksua semmoisenaan ensi hetkestä, jolloin siihen tutustuu: moni teosofi on »uskonut« teosofiaan ensi kuulemalta. Ihmisäly kuitenkin vaatii, että uskoa perustellaan, ja sentähden »uskovaisetkin« teosofit tekevät alituista ajatustyötä, tutkivat ja mietiskelevät, päästäkseen täydelliseen vakaumukseen omaksumansa maailmankatsomuksen todenperäisyydestä. Ja kuta enemmän he vakaumuksessaan lujittuvat, sitä tuntuvammin teosofinen maailmankatsomus heitä sielullisesti puhdistaa ja uudistaa.

Sillä teosofisella maailmankatsomuksella on merkillinen uudestisynnyttävä voima. Tahdon kuvata erästä sen pääpiirrettä ja osottaa, mikä siveellinen vaikutus tällä on.

Ken vähänkin teosofiaan tutustuu, hän kuulee puhuttavan jälleensyntymisestä. Tämä alussa niin oudolta tuntuva reinkarnationsioppi sisältää, että ihminen ei ole ensimmäistä kertaa maan päällä eikä viimeistä. Me synnymme tänne uudestaan ja uudestaan. Meidän »sielumme« eivät ole kotoisin vanhemmistamme eivätkä ole Jumalan luomia nykyisen elämämme alkaessa, vaan ovat olleet olemassa ennen syntymistämme. Missä? Näkymättömässä henkimaailmassa, johon aina palaavat ruumiillisen elämän loputtua. Ihmisen sielu on kotoisin muualta ja on tavallaan kuin vieras vaeltaja tämän maan päällä. Hän saapuu tänne syntymisen portista ja lähtee täältä kuoleman porttien läpi. Ja hänen käyntinsä yhä uudistuvat. Yhä tutummaksi käy tämä fyysillinen elämä, yhä suuremmassa määräsää ihminen nousee sen herraksi. Luonnonvoimat hän anastaa valtikkansa alle ja vähitellen hän saavuttaa valtaa itsensäkin yli. Jälleensyntyminen ei suinkaan ole tulokseton, hyödytön, merkityksetön. Koko kehityksen aate siinä piilee. Muuten ei kehitystä olisikaan. Elämä kulkisi ainaisessa ympyrässä eikä siirtyisi paikaltaan, jos yksilöiden savutukset aina katkaistaisiin kuolemassa. Mutta kun on jokin – sielu, – joka kokemuksen kentältä korjaa elon aittaansa, silloin on olemassa jatkuvan kehityksen mahdollisuus. Paljas fyysillinen perinnäisyys ei jaksa taata neron säilymistä – luovia neroja on harvoin monta samassa suvussa, – mutta jälleensyntyminen sen takaa. Kun ihmissielu on kehityksessään saavuttanut neron asteen, hän sillä pysyy ja siitä nousee. Tämä on mahdollista ainoastaan sen nojalla, että ihminen on sielu, joka elää näkymättömässä maailmassa ja syntyy maan päälle kokeakseen ja koulua käydäkseen, työtä tehdäkseen ja tehtäviä suorittaakseen.

Jälleensyntymisen valossa haihtuu kuoleman pelko. Miksi pelätä vanhaa tuttavaa ja ystävää? Olemme kaikki monen monituisia kertoja kuolleet ja taas nousseet ylös. Kuollessamme vain palaamme takaisin vanhaan isänmaahamme, »oikeaan kotiimme«, ja kuta rakkaammaksi tämä näkyväinen elämä iloineen ja suruineen meille käy, sitä mieluummin taas poikkeamme tänne, kun olemme Isän kodissa levänneet.

Onhan ihmisiä, joiden mielestä tämä maallinen elämä on vain musta murheen laakso. He eivät jaksa ajatellakaan, että heidän uudestaan pitäisi syntyä tänne. Luulen kuitenkin, että heidän pessimisminsä johtuu enemmän väärästä katsantokannasta kuin todellisesta kokemuksesta. Onhan selvää, että maallinen elämä ei tarjoa paljon sille ihmiselle, joka siltä odottaa nautintoa ja riemua ja onnea. Ihminen, joka semmoista elämältä odottaa, hän lähtee väärästä edellytyksestä, ja kun elämä ei tarjoa hänelle nautintoa ilman tuskaa, ei riemua ilman surua, ei onnea ilman pettymystä, on luonnollista, että hänen »särkynyt (itseks) sydämensä« houkuttelee älyä pessimismin kuiluun.

Mutta jos ihminen lähtee siitä edellytyksestä, minkä jälleensyntyminen tarjoaa, silloin hänen katsantokantansa muuttuu perin toiseksi ja hän saavuttaa mielenrauhan, jota ei ole helppo järkyttää.

Tämä toinen edellytys, joka meidän päivinämme tosiaan on aivan kuin ilmassa, koska se samalla on aito tieteellinen, on se, että ihminen on oman onnensa seppä. Me saamme sen, minkä itsellemme hankimme. Meidän on tehtävä työtä onnemme puolesta. Meidän on maksettava joka ilo ja joka nautinto. Elämä antaa meille lahjaksi vain elämän ja kyvyn tuntea, iloita, olla onnellinen. Niin, omia kykyjämmekin tulee meidän kasvattaa ja kehittää.

Jos nyt näyttää siltä, että emme saavuta mitä tavoittelemme, että kaikista ponnistuksistamme huolimatta elämä ei toiveitamme täytä, on tämä tosiaan vain näennäistä. Kun edellytämme, että synnymme tänne jälleen ja että olemme ennen täällä olleet, ymmärrämme, että olemme nyt saavuttaneet valmiina sen, minkä ennen olemme halunneet, ja että jossain tulevassa ruumistuksessa varmasti saavutamme mitä nykyään toivomme. Ja yhtäkaikki meidän ei tarvitse katsoa näin kauas! Ihminen, joka on vakuutettu elämän puolueettomuudesta ja sen kyvystä vastata meidän pyyntöihimme, saa omassa elämässään kokea, että hän todella niittää mitä on kylvänyt. Mitä sadossa on puolinaista ja epätäydellistä, ei ole elämän aiheuttamaa. Ihmisen oma ihanne on ontunut, hän on itse heikko ja tietämätön, ja kaikki näkyväinen saavutus on ajasta ja paikasta riippuvainen! Älyllisesti tasapainoinen ihminen ei odota liikaa, ei elämältä eikä itseltään.

Tätä tasapainoa kasvattaa meissä jälleensyntymisusko. Sen suuri siveellinen vaikutus on siinä, että se kokonaan muuttaa käsityksemme kärsimyksestä ja pahasta.

Koska täällä käymme koulua ja elämä on suuri opettajamme, koska vähitellen opimme viisaasti ja oikein ja kauniisti elämään, ei kärsimys olekaan mikään ehdoton paha. Kärsimys on luonnon vastaus meidän erehdyksiimme. Ei Jumala meille mitään kärsimyksiä lähetä, ei elämä meitä kärsimyksillä ahdistaa. Mutta kun me emme ymmärrä käyttää järkeämme, kun emme kuuntele sydämemme ja omantuntonme ääntä, vaan annamme vallan eläimellisille vaistoillemme, silloin kutsumme esiin kärsimyksen ja tuskan jumalattaret inhimillisen olemuksemme syvyyksistä. Me itse itseämme rankaisemme ja elämä meitä opastaa ja kasvattaa. Kärsimys siis on vain näennäinen paha – aistillinen paha, ei henkinen. Kaikki tunnustavat, että kärsimyksellä on puhdistava voima, herättävä voima, nostava voima, jollei ihminen toivotonna heittäydy sen tallattavaksi.

Paha ei ole se mitä kärsimme, vaan paha on se mitä teemme. Kärsimys on pahan sovittamista, mutta paha on se itsekäs tekemme, joka kärsimystä maailmaan tuo.

Kun ihminen on jälleensyntymisaatteen läpäisemä, hän alkaa uutta elämää. Hän ei enää nurku eikä napise. Hän ei valita ihmisten kylmyyttä, ei kohtalon kovuutta. Hän ei kiroa jumalia eikä itseään. Hän ottaa elämän semmoisena kuin se on. Hän hyväksyy itsensä ja toiset pitkän kehityksen nykyisinä saavutuksina. Ja hän ymmärtää, että kehitystä on jatkettava siitä kohdasta, missä nyt ollaan. Nyt on otollinen aika. Nyt tulevaisuutta rakennetaan. Nyt lasketaan uuden elämän peruskivet. Pois epäroiminen, pois epäily! Iloisesti työhön käsiksi! Hän näkee elämän salaisuuden. Hän näkee tulevaisuuden ihmisen. Hän kuulee ihmisen äänen: »Jos elämä on huono, tahdon tehdä sen paremmaksi. Jos maailma on paha, tahdon minä olla hyvä. Jos kohtalo on kova ja sydämetön, tahdon minä olla ihmisille säälin jumala.«

Pekka Ervast.